

Hur du får använda verk i undervisningen

- Upphovsrätten skyddar olika typer av verk, såsom böcker, tidskrifter, nyheter, dikter, onlinevideor, fotografier, filmer och musik.
- ✓ Licensen som krävs för kopiering och användning av verk i undervisning har i många fall redan ordnats för dig!
- I led med reformen av upphovsrättslagen och utvidgningen av licenserna 2023 är det nu ännu enklare att använda innehåll i undervisningen.
- Denna sammanställning berättar, hur du får använda verk inom undervisningen.

När du använder verk skapade av andra inom undervisningen, ska du alltid komma ihåg att nämna namnet på uphovspersonen och källan!

Du får kopiera och använda verk inom undervisningen i första hand i enlighet med de licenser som erbjuds för läroanstalter

¹ Utbildningsstyrelsen har skaffat kopieringslicensen och användningslicensen för tv-program till alla enheter inom småbarnspedagogiken, grundskolor, gymnasier och utbildning som förbereder inför yrkesinriktade läroanstalter och leder till grundexamen.

² Kommunavtalen för musik gäller kommunala läroanstalter. Privata läroanstalter ska själva skaffa användningslicenser för musik. Om det krävs en separat licens för användning av musik, kan den beroende på situationen skaffas direkt från Teosto och Gramex eller via tjänsten Musiikkiluvat.fi.

✓ Kopieringslicens

Med kopieringslicensen¹ som Utbildningsstyrelsen skaffat får du kopiera bilder, artiklar och utdrag ur böcker, tidningar och webbplatser. Mer information på kopiosto.fi/laroanstalter

Enligt 20-20-regeln får du kopiera

- ur en publikation högst 20 %, dock inte mer än 20 sidor
- ur en webbsida högst 20 bilder eller utskrivna sidor
- artiklar i sin helhet, dock högst 20 artiklar ur samma tidning
- av noter och sångtexter högst 10 sidor, dock inte mer än hälften av publikationen

✓ Användningslicens för tv-program

Med användningslicensen för tv-program som Utbildningsstyrelsen skaffat får du visa och inspela inhemska och utländska program. Mer information på kopiosto.fi/laroanstalter

Med licensen får du

- visa program från Yle Arenan, Arkivet och det kostnadsfria MTV Katsomo
- visa och spela in program från kanalerna Yle TV1, Yle TV2, Yle Teema & Fem och MTV3

Licensen omfattar inte filmer; se Visningslicens för filmer.

Delar av program eller korta videor från andra kanaler eller i andra streamingtjänster, online eller på sociala medier får du använda för att åskådliggöra undervisningen (se punkt 2).

✓ Användningslicenser för musik

Användning av musik inom undervisningen samt vid skolans fester och evenemang ingår ofta i läroanstaltens eller kommunens avtal.² Användning av musik kan även omfattas av undantagen för undervisningsbruk. Mer information på teosto.fi/opettajille (på finska)

Enligt undantagen för undervisningsbruk får man under lektionerna använda, det vill säga lyssna på, spela och sjunga, musik utan en separat licens. Du får spela upp musik till exempel från en CD-skiva, en köpt musikfil eller en musiktjänst som tillåter offentlig uppspelning. Tjänster för personligt bruk, t.ex. Spotify, får inte användas för att spela upp musik inom undervisningen. Undantagen för undervisningsbruk gäller inte undervisning som bedrivs i vinstsyfte.

● Visningslicens för filmer

Din läroanstalt kan skaffa en separat visningslicens för filmer

- för visning av inhemska och utländska filmer i urvalet: elokuvalisenssi.fi
- för visning av inhemska kortfilmer och dokumentärer i urvalet: koulukino.fi/suoratoisto

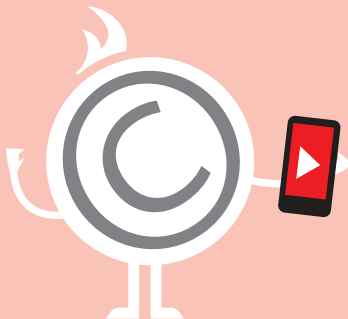
● Visningslicens för skådespel

Din läroanstalt kan skaffa en licens för visning av skådespel

- från Nordic Drama Corner: dramacorner.fi/sv
- från Finlands Dramatiker och Manusförfattares tjänsten: nayetmat.fi
- från Agency North: agencynorth.com

2

Om det inte finns en licens tillgänglig, kan du använda verket för att åskådliggöra undervisningen

För vissa verk, så som videor på nätet eller på sociala medier, finns det ingen licens tillgänglig. Av sådana verk får du använda utdrag för att åskådliggöra undervisningen. Det är tillåtet att visa verket i sin helhet, förutsatt att det är kort eller koncist.

Med åskådliggörande av undervisningen avses användning av delar eller utdrag ur verket för att stödja, berika eller komplettera undervisningen.

Rättigheten för att använda verk för att åskådliggöra undervisningen gäller inte undervisning som bedrivs i vinstsyfte.

3

Du får inom undervisningen använda verk som har distribuerats med CC-licens eller vars upphovsrätt har gått ut

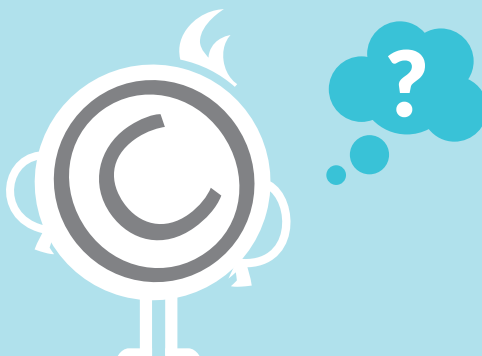

Creative Commons-licensen är en av de vanligaste öppna licenserna. CC-licensmärket ansluten till verket beskriver hur verket får användas. Verket får användas som det är, men det kan också få ändras, distribueras eller användas kommersiellt. Om det finns en CC-licenssymbol i samband med verket, ta reda på under vilka villkor upphovspersonen har tillåtit användningen av sitt verk.

Upphovsrätten gäller i regel i 70 år efter det år som upphovspersonen har dött. När upphovsrättens skydd upphör att gälla, får du använda verken fritt.

Om du är osäker på vilka licenser din läroanstalt har eller hur du får använda verk i undervisningen, kontrollera det med rektorn eller din närmaste chef.

Som användare av verket har du ett ansvar för att verket används med respekt för upphovsrätten.

Upphovsrätt från Kopiraaittila

I Kopiraaittila kan du hitta mer information om upphovsrätt samt spel och annat undervisningsmaterial för lärande och undervisning av upphovsrätt.

kopiraaittila.fi/anvandningslicenser-for-verk

Kopioisto
www.kopioisto.fi
neuvonta@kopioisto.fi

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Utbildningsstyrelsen
www.oph.fi